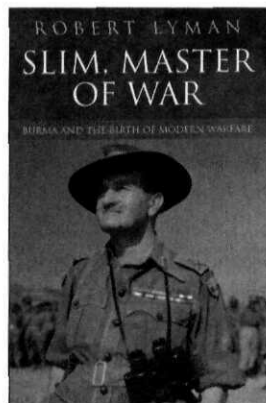

BOEKEN bespreking

Slim, master of war

Burma and the birth of modern warfare (Londen, 2004), door Robert Lyman, Uitgeverij Constable, Londen, 327 p.; ISBN 18 4119 811 0; £ 25,-

De reputatie van de Britse generaal William J. Slim (1895-1970) heeft altijd in de schaduw gestaan van die van andere generaals uit de Tweede Wereldoorlog. Slim was minder handig in het bespelen van de media (minder ijdel ook) dan sommigen van zijn collega's, hoewel zijn boek *Defeat into victory* (1956) een bestseller was.

Zijn onbekendheid bij het publiek kwam wellicht ook voort uit het feit dat het oorlogstheater waar hij zijn successen behaalde ver weg lag: Oost-India en Birma, 1942-1945. Het was daar dat Slim een smadelijke en dramatische terugtocht van de Britse troepen in 1942 wist om te buigen tot een ondubbelzinnige overwinning op de Japanners in 1945.

Lord Mountbatten, onder wiens opperbevel de campagne in Birma plaatsvond, noemde Slim ooit *'the finest general the Second World War produced'*. Het heeft overigens niet ontbroken aan historische literatuur over de veldtocht in Birma en ook over Slim zelf zijn enkele biografieën verschenen. Het beste boek over de generaal is nog altijd Ronald Lewin, *Slim the standardbearer* (Londen, 1976). De oorlog in Birma in zijn totaliteit heeft een aantal fraaie boeken opgeleverd, zowel memoires van militairen

die eraan deel hebben genomen, als historische monografieën.

Het was – niet te vergeten – ook de campagne waarin de legendarische Charles Orde Wingate met zijn *Chindits* een opvallende rol speelde, een optreden dat eveneens de nodige literatuur heeft opgeleverd. Ook in het boek van Lyman komt Orde Wingate voor en wordt vooral zijn relatie met Slim onder de loep genomen.

Dit nieuwe boek over Slim bevat een overtuigend pleidooi voor de juistheid van de hierboven geciteerde uitspraak van Mountbatten. Het is geen biografie, maar een – fascinerende en goed geschreven – analyse van Slims aanpak. De Japanse militairen die Slim tegenover zich vond, maakten de indruk onoverwinnelijk te zijn. Zij combineerden martialiteit, vermetelheid, soms roekeloosheid, met het ongeëvenaarde vermogen om zelfs onder de moeilijkste terreinomstandigheden offensief op te treden.

Niets was voor hen onmogelijk. Zelfs in de jungle van Birma slaagden zij erin de Britten keer op keer te verrassen door geforceerde marsen en gewaagde omtrekkende bewegingen. Japanse soldaten bleken in staat vrijwel elke fysieke ontbering te verdragen – overigens 'geholpen' door een keiharde disciplinehandhaving – en tegelijkertijd als samenhangende gevechtseenheid te blijven functioneren. Zij doken overal op waar zij door hun tegenstanders niet waren verwacht en hadden krijgslist, verrassing, insluiting en omsingeling tot een ware kunst verheven.

Toch is het precies op dit punt dat zij door Slim werden afgetroefd en verslagen in begin 1945. Maar daar ging het nodige aan vooraf. In 1942 kreeg Slim onverwacht het commando over de Britse troepen die vanuit Rangoon, de hoofdstad van Birma in het zuiden, aan een barre terugtocht naar Assam in Oost-India begonnen, een mars van honderden kilometers door de jungle.

Het lukt hem het leger als eenheid te evacueren, een enorme prestatie, al waren de verliezen hoog. Vanaf dat moment werkte Slim aan een krijgsplan om de Japanners uit Birma te verdrijven. Na aanvankelijke samenwerking van zijn superieuren, kreeg hij de onvoorwaardelijke steun van de *Supreme Commander*, Lord Mountbatten, in Delhi. Als commandant van *14 Army* begon hij in september 1944 aan de gestage terugdringing van de Japanse troepen in midden-Birma, eerst over de rivier de Chindwin, dan over de Irrawaddy, zuidwaarts naar Mandalay en Rangoon.

Slim voerde het offensief uit in nauwe samenwerking met de *Royal Air Force* (RAF). Zonder de loyale en heroïsche steun van de luchtmacht zou de hele Birma-campagne volstrekt onmogelijk zijn geweest. De Japanners boden taai weerstand, zoals zij dat overal elders in Azië en de Pacific deden. Het hoogtepunt van de campagne werd bereikt in februari 1945 toen Slim met een briljante misleidingsoperatie de Japanse troepen in Midden-Birma wist in te sluiten en na harde strijd te verslaan. Zo werden de Japanners uitgeschakeld met een methode die zij zelf zo vaak met succes hadden toegepast en die zij niet van de Britse troepen hadden verwacht. Zij waren *outmaneuvered*.

Het was een voorbeeld, zoals Lyman betoogt, van de moderne manoeuvre-oorlogvoering, waarbij het niet gaat om kracht tegenover kracht te stellen in een poging het vijandelijke leger in één klap te vernietigen, maar veel meer om door middel van manoeuvreren, omtrekking, krijgslist en misleiding de vijand af te troeven en zijn wil tot voortzetting van de strijd te breken.

Lymans boek is een waardevolle toevoeging aan de literatuur over de strijd in Birma. Het is een voorbeeld van wat militaire geschiedschrijving in optima forma kan zijn. Het is veel meer dan het verhaal van een campagne; het gaat in op training, doctrine en tactiek; het laat zien hoe essentieel de samenwerking tussen de landstrijdkrachten en de luchtmacht was voor het welslagen van de campagne en toont bovendien dat al deze zaken sterk beïnvloed werden door de persoonlijke verhoudingen in de legertop.

Een korte bespreking zoals deze kan nauwelijks recht doen aan de rijke inhoud van het boek. Lyman schenkt bijvoorbeeld ook aandacht aan de krijgsgebeurtenissen in het noorden en de bijdrage van de Amerikaanse en Chinese troepen onder generaal Stilwell en aan de Arakan-campagne in Zuid-Birma, waar de Britten aanvankelijk hun offensief tegen de Japanse troepen begonnen.

En passant zet de auteur enkele in de militair-historische literatuur voorkomende misvattingen recht over de verhouding tussen Slim en Orde Wingate. Slim werkte Orde Wingate bepaald niet tegen, zoals vaak is beweerd, maar had wel een nuchtere visie op wat de laatstgenoemde met zijn gedurfd acties achter de Japanse linies wilde en kon bereiken. Het boek bevat goede kaarten, die essentieel zijn om het verhaal te volgen, en een aantal fraaie, soms onbekende, foto's.

dr. J.A. DE MOOR, IMG/KL